

تهدیدات نظامی امارات متحده عربی و ملاحظات امنیتی - دفاعی جمهوری اسلامی ایران

هادی مراد پیری^۱ و امیر مشتاقی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۱/۲۰

چکیده: کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس از زمان پیروزی انقلاب اسلامی و در نتیجه اجرای پروژه‌های مختلف ایران‌هراسی توسط کشورهای غربی و برخی رویدادهای منطقه‌ای و بین-المللی، از جمله مسئله هسته‌ای و خروج یک‌جانبه آمریکا از برجام، همواره برای ایجاد موازنه قوا با جمهوری اسلامی ایران کوشیده‌اند. در میان کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، امارات متحده عربی به دلیل اختلاف با ج.ا.ایران و ادعای مالکیت جزایر سه‌گانه ایرانی، بیش از دیگر کشورها به انجام رفتارهای تنش‌زا علیه ج.ا.ایران می‌پردازد. امارات با ارتقای توانمندی نظامی خود به کمک کشورهای غربی، به رویارویی با ج.ا.ایران در ابعاد مختلف سیاسی، اقتصادی، امنیتی و نظامی پرداخته است. این امر امنیت ملی ج.ا.ایران را با تهدید روبه‌رو نموده و به امنیتی شدن فضای منطقه انجامیده است. از این‌رو در این پژوهش تلاش شده تا با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی و بهره‌برداری از منابع کتابخانه‌ای و ماتریس SWOT، توانمندی نظامی و دامنه تهدیدات امارات متحده عربی علیه ج.ا.ایران بررسی و ملاحظات امنیتی-دفاعی ج.ا.ایران نیز تبیین گردد. بر اساس یافته‌های پژوهش، اقدامات و توانمندی‌های نظامی امارات متحده عربی از جمله اجرای برنامه نوسازی نیروهای مسلح، خرید تسلیحات پیشرفته، واگذاری پایگاه‌های نظامی به نیروهای فرماندهی، برگزاری رزمایش‌های مشترک، همکاری با ناتو، عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی و...، از طریق امنیتی نمودن منطقه و زمینه‌سازی حضور نیروهای فرماندهی و رژیم صهیونیستی در مجاورت مرزهای ایران، بر امنیت ملی ج.ا.ایران در ابعاد مختلف به‌ویژه بُعد نظامی تأثیر منفی بگذارد.

واژگان اصلی: امارات متحده عربی، توانمندی نظامی، امنیت ملی، جمهوری اسلامی ایران.

مقدمه

شورای همکاری خلیج فارس، سازمانی منطقه‌ای متشکل از شش کشور حاشیه جنوبی خلیج فارس، عربستان سعودی، امارات متحده عربی، کویت، عمان، قطر و بحرین است. این شورا در سال ۱۹۸۱ با پشتیبانی کشورهای غربی به‌ویژه آمریکا و برای مقابله با جمهوری اسلامی ایران تشکیل شد. کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس به لحاظ جغرافیایی در یکی از مناطق حساس جهان قرار دارند. این کشورها با برخورداری از منابع غنی انرژی همواره مورد توجه قدرت‌های بزرگ جهان هستند. با توجه به ساختار حکومت کشورهای آسیای جنوب غربی، همواره منازعات سیاسی و امنیتی میان آن‌ها وجود داشته است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و با راهبرد صدور ارزش‌های انقلاب، کشورهای عضو شورا دچار نوعی ترس از فراگیری ارزش‌های انقلابی در منطقه شده و به رقابت خصومت‌آمیز با جمهوری اسلامی ایران پرداختند. از جمله اقدامات مهم این کشورها در مقابله با ایران، تلاش برای افزایش قدرت و توانمندی‌های نظامی با حمایت کشورهای غربی به‌ویژه آمریکا بوده است. امارات متحده عربی در دو دهه گذشته نسبت به اتخاذ راهبردهای دفاعی و نظامی مشترک و به‌ویژه انفرادی اقدام نموده است. امارات با صرف هزینه‌های هنگفت تجهیزات نظامی و دفاعی خود را توسعه داده و نوعی اعتماد به‌نفس کاذب پیدا کرده است. به هر روی کشورهای غربی حاشیه خلیج فارس با رویکرد دولت سابق آمریکا، از فرصت بهره‌جسته و به دشمنی با ج.ا.ایران در ابعاد مختلف پرداخته‌اند.

برای امارات متحده عربی و همسایگانش، آزمایش موشک‌های دوربرد ایران و رزمایش نظامی رژیم صهیونیستی در منطقه مدیترانه و نیروهای آمریکایی در خلیج فارس می‌تواند نشانه‌های نامیمونی از افزایش تهدیدات نظامی در منطقه باشد (ولایتی و امیرخانی، ۱۳۸۸: ۳). عبارت فوق حاکی از تلقی رژیم صهیونیستی به‌عنوان دشمن امارات در حدود ده سال گذشته است. ولیکن عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی بیان‌کننده عدم ثبات الگوهای دوستی و دشمنی در نظام بین‌الملل بوده و به‌روزرسانی برآوردها در این باره را ضروری نموده است. در این پژوهش با بررسی توانمندی نظامی نیروهای مسلح امارات متحده عربی، نسبت به نقاط ضعف و قوت آن اقدام و با تبیین تهدیدات نظامی امارات، ملاحظات امنیتی - دفاعی ج.ا.ایران بررسی می‌شود. امارات متحده عربی در پنج سال گذشته، با انجام اقداماتی همچون عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی، انعقاد پیمان‌های نظامی با کشورهای غربی، ایجاد سامانه دفاع موشکی یکپارچه، همکاری با ناتو،

برگزاری رزمایش‌های مشترک، تلاش برای خرید تجهیزات هوایی راهبردی و... سعی در بازدارندگی و جلوگیری از توسعه نفوذ ج.ا.ایران در منطقه دارد. در این پژوهش تلاش می‌شود تا همه جوانب اقدامات نظامی - امنیتی امارات متحده عربی بررسی شده و ضمن مشخص نمودن ظرفیت و توانمندی نظامی امارات، تهدیدات قابل تصور علیه امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران نیز واکاوی و ملاحظات امنیتی - دفاعی جمهوری اسلامی ایران درباره آن تبیین گردد.

پیشینه پژوهش

درباره توانمندی‌ها و اقدامات نظامی امارات متحده عربی، طی سال‌های اخیر و متناسب با تغییرات مؤلفه‌های امنیتی و راهبردی امارات، پژوهش‌های اندکی انجام شده است. پیرامون پایگاه-های نظامی آمریکا در منطقه، حضور ناتو در خلیج فارس و یا برخی موضوعات خاص به صورت کلی بررسی‌هایی شده است. مراکز تحقیقاتی و مطالعات راهبردی بین‌المللی از جمله «مرکز مطالعات راهبردی و بین‌المللی»^۱ و نیز مؤسسه «مطالعات امنیت ملی رژیم صهیونیستی»^۲، در زمینه توانمندی‌های نظامی کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس گزارش‌هایی را به صورت سالیانه منتشر می‌کنند. می‌توان به گزارش‌های سالیانه موازنه نظامی در خلیج فارس^۳ اشاره نمود که از آن‌ها در راستای نگارش و گردآوری اطلاعات مورد نیاز بهره‌برداری گردید.

چارچوب مفهومی: موازنه قوا/ موازنه تهدید

بدون نظریه تسهیل‌کننده و سامان بخش نمی‌توان درک درستی از جهان پیچیده اطراف پیدا کرد (Mearsheimer, 2001: 9) سیاست موازنه قدرت هر زمانی که دو پیش شرط وجود داشته باشد، حکم‌فرما خواهد بود: یکی اینکه نظم نظام آنارشیک باشد و دیگر اینکه نظام پر از واحدهایی باشد که به دنبال بقا هستند (Waltz, 1979: 12). منطقه خلیج فارس این دو پیش شرط را داراست. نظریه مطلوب برای تبیین رفتار نظامی - امنیتی امارات، نظریه «موازنه قوا» است که می‌تواند دلایل اقدامات نظامی این کشور را تشریح نماید. امارات متحده عربی دلیل افزایش

1. Center for strategic & international studies (CSIS)

2. inss

3. THE GULF MILITARY BALANCE

اقدامات نظامی خود و تلاش برای ارتقای توانمندی‌های آفندی- پدافندی را تهدیدات ج.ا.ایران به واسطه تلاش برای دستیابی به فناوری هسته‌ای، سامانه‌های موشکی، صدور ارزش‌های انقلاب اسلامی، تشکیل گروه‌های نیابتی در منطقه و... عنوان نموده که این موضوع را می‌توان بر اساس نظریه «موازنه تهدید» تبیین کرد.

برای مفهوم موازنه قوا تعاریف گوناگونی شده است. موازنه قوا توزیع قدرت میان کشورها، پیکربندی ویژه از پخش، سیاست خارجی یا مجموعه‌ای از نظریات روابط بین‌الملل است (لیتل، ۱۳۸۹: ۱۴). موازنه قوا گاه در چهار معنا به کار می‌رود: (۱) سیاستی معطوف به وضعیتی خاص؛ (۲) توصیفی از هر نوع وضعیت واقعی در سیاست بین‌الملل؛ (۳) توزیع برابر قدرت؛ (۴) هر نوع توزیع قدرت (مورگنتا، ۱۳۸۹: ۳۰۱-۲۸۷). «ارنست هاس» آن را در هشت معنا به کار برده است: (۱) هرگونه توزیع قدرت؛ (۲) نوعی فرآیند تعادل یا متوازن‌سازی؛ (۳) استیلا یا طلب استیلا؛ (۴) ثبات و صلح در حالت اتفاق قدرت‌ها؛ (۵) بی‌ثباتی و جنگ؛ (۶) سیاست قدرت‌پایه؛ (۷) نوعی قانون جهانشمول تاریخی؛ (۸) نوعی نظام و راهنما برای سیاستگذاران (دوئرتی و فالتزگراف، ۱۳۸۸: ۶۷-۶۶). از دید «والتز»، موازنه قوا یک سازوکار ساختاری غیرقابل مشاهده است که پیامد ناخواسته تلاش کشورها برای بقا در یک محیط آنارشیک است (لیتل، ۱۳۸۹: ۳۸۱). وی اعتقاد دارد که توزیع قدرت در نظام بین‌الملل حتی مسائل ایدئولوژیک را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد (قوام، ۱۳۹۰: ۹۰).

عدم تحقق فرضیه موازنه قوای سخت علیه هژمون بالقوه درباره ایالات متحده آمریکا پس از جنگ سرد، یکی از متفکران واقع‌گرا به نام «استفان والت» را به سوی جابه‌جایی نقطه تمرکز واقع‌گرایی از موازنه قدرت به موازنه تهدید سوق داد. به باور او گره کور نواقح‌گرایی با موازنه تهدید گشوده می‌شود. نظریه ساختاری موازنه قدرت، وضعیت موجود سیاست بین‌الملل را توضیح نمی‌دهد که در آن ایالات متحده قوی‌ترین کشور است و دیگر کشورها تمایل جدی به موازنه با آن ندارند. والت معتقد است مسئله غیرعادی بودن عدم موازنه‌سازی دولت‌ها در برابر آمریکا، هنگامی که تمرکز را نه بر قدرت بلکه بر تهدیدات بگذاریم، از بین می‌رود. والت استدلال می‌کند که ائتلاف‌های موازنه درباره تهدید شکل می‌گیرند؛ تهدیداتی که می‌توانند از قدرت، مجاورت، قابلیت‌های تهاجمی و نیات توسعه‌طلبانه و تهاجمی نشأت بگیرند. موارد یاد شده به مانند متغیرهای مستقلی انگاشته می‌شوند که تغییر در هر یک، دیگر دولت‌ها را به احساس تهدید و اتخاذ اقدامات موازنه‌ای می‌کشاند (لیتل، ۱۳۸۹: ۳۲-۳۱).

ویژگی‌های کلی امارات متحده عربی

امارات متحده عربی در دوم دسامبر سال ۱۹۷۱ میلادی تشکیل و فدراسیونی مرکب از امرای هفت شیخ‌نشین (ابوظبی، عجمان، فجیره، شارجه، دبی، راس‌الخیمه و ام‌القوین) شد. از سال ۲۰۰۴ میلادی «شیخ خلیفه بن زاید آل‌نهیان» حاکم این کشور است. امارات با مساحت حدود ۸۶۳۰۰ کیلومتر مربع، در جنوب غربی آسیا و دارای ۸۶۷ کیلومتر مرز زمینی و ۱۳۱۸ کیلومتر مرز دریایی است. امارات در سال ۲۰۲۱، ۹/۸۵۶/۶۱۲ نفر جمعیت دارد که از این تعداد ۱۱,۶٪ عرب بومی اماراتی، ۲۳٪ اعراب غیربومی و ایرانیان، ۵۹,۴٪ اتباع کشورهای آسیای جنوب شرقی و ۶ درصد نیز اتباع دیگر کشورها هستند. لذا بیش از ۸۵٪ جمعیت امارات را مهاجرین تشکیل می‌دهند (CIA.FACTBOOK). از منظر سیاسی، امارات کشوری غیردموکراتیک است که از سوی شورای عالی حکام، متشکل از شیوخ هفت امارت اداره می‌شود. دو امارت ابوظبی و دبی در این شورا از حق و تو برخوردارند. نهاد مهم سیاسی دیگر، شورای ملی فدرال است که یک شورای مشورتی متشکل از ۴۰ نفر است که بیست نفر آن‌ها توسط حکام هفت امیرنشین و بیست نفر نیز به صورت الکترال انتخاب می‌شوند. به‌رغم پیشرفت اقتصادی و رفاه سطح بالا در امارات، این کشور از نظر مشارکت و آزادی‌های سیاسی در سطح پایینی است. هنوز درخواست‌های عمده و عمومی در این زمینه مشاهده نمی‌شود. حاکمان امارات در پی اعطای منافع اقتصادی و آزادی‌های اجتماعی به اتباع خود بوده‌اند و این‌گونه در پی کاهش خواست‌های سیاسی هستند.

امارات متحده عربی زمینه تاریخی و هویت سیاسی و اجتماعی نهادینه شده و طولانی و نیز انسجام سیاسی و اجتماعی لازم را ندارد. کمی جمعیت بومی و افزایش تعداد تبعه‌های خارجی در امارات، از معضلات اساسی این کشور است. تنها یک هفتم ساکنان امارات بومی هستند. از این تعداد نیز بخش عمده‌ای را مهاجرین درون شبه‌جزیره عربستان به‌ویژه از منطقه نجد و ایرانی‌هایی تشکیل می‌دهند که از چند دهه پیش به حاشیه جنوبی خلیج فارس مهاجرت کرده‌اند (پژوهشکده تحقیقات راهبردی، ۱۳۹۰). گروه‌های مذهبی در امارات شامل ۹۶٪ مسلمان (۱۶٪ شیعه و ۸۰٪ سنی مالکی) و ۴٪ نیز پیرو دیگر مذاهب هستند. طی سالیان اخیر، امارات به دلیل افزایش صادرات نفت به لحاظ اقتصادی از وضعیت مناسبی برخوردار شده، ولیکن به دنبال متنوع‌سازی درآمد‌ها و عدم وابستگی نفت است. حدود ۲۵ درصد از کل تولید ناخالص داخلی این کشور از بخش توریسم و تجارت است. با همه‌گیری ویروس کرونا، صنعت توریسم آن با کاهش درآمد همراه

بود. تولید ناخالص داخلی (GDP) امارات در سال ۲۰۱۹، ۶۵۵/۷۸۹ میلیارد دلار؛ میزان رشد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۷: ۸٪؛ درآمد سرانه در سال ۲۰۱۹: ۶۷/۱۱۹ دلار و نرخ تورم در سال ۲۰۱۹: ۱/۹٪ بوده است (CIA FACTBOOK, 2021).

یافته‌های پژوهش

امارات هم‌اکنون به یک نیروی مؤثر نظامی در خلیج فارس تبدیل شده و دارای روابط نزدیک نظامی با کشورهای آمریکا، فرانسه، انگلستان و در آینده رژیم صهیونیستی است. امارات یکی از دو کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس است که سامانه پدافند موشکی THAAD دارد. این کشور با در اختیار قرار دادن پایگاه‌های نظامی به کشورهای غربی می‌کوشد، در مناقشات بین‌المللی از جمله در یمن، لیبی، سوریه و ائتلاف علیه گروه تروریستی داعش، نقش بازی کند و از امتیازات آن بهره‌مند شود. مهمترین انگیزه‌های امارات متحده عربی در تجهیز نیروهای مسلح و برقراری ارتباط نزدیک با کشورهای غربی و رژیم صهیونیستی، رقابت آمیخته با خصومت دیرینه این کشور با ج.ا.ایران، مقابله با نفوذ منطقه‌ای ایران، همراهی با سیاست‌های ایالات متحده، ممانعت از سرایت ارزش‌های ضداستکباری ج.ا.ایران و بروز بیداری اسلامی در ملت‌های مسلمان منطقه و نیز قدرت-افزایی جهت پیگیری ادعاهای بی‌اساس این کشور نسبت به جزایر سه‌گانه ابوموسی، تنب‌بزرگ و تنب‌کوچک است. امارات متحده عربی سازماندهی و تجهیز یک نیروی نظامی قوی و مدرن را در دستور کار خود قرار داده و با آنکه از عمق استراتژیک و به‌ویژه نیروی انسانی مورد نیاز برخوردار نیست، با عقد قراردادهای هنگفت نظامی با کشورهای غربی، درباره‌ی به‌روزرسانی نیروهای مسلح خود اقدام می‌نماید؛ لذا پژوهش به بررسی توانمندی نظامی امارات متحده عربی اقدام می‌نماید.

۱) وضعیت کلی نیروهای نظامی امارات

پیش از خروج انگلستان از خلیج فارس، امارات در سال ۱۹۵۱ نیرویی مرکب از ۱۶۰۰ نفر را با عنوان «پیشاهنگان عمان شیخ‌نشین» تشکیل داد که به طور مستقیم به نماینده بریتانیا در خلیج فارس گزارش می‌داد. این نیرو برای حفظ امنیت سواحل جنوب خلیج فارس و منافع انگلیس در این منطقه تحت فرماندهی افسران انگلیسی و با هزینه انگلستان پدید آمد. پس از خروج انگلستان از این منطقه «پیشاهنگان عمان شیخ‌نشین» هسته مرکزی نیروهای نظامی امارات را پدید آوردند (global security, 2013). در زمان استقلال امارات متحده عربی در دوم دسامبر سال

۱۹۷۱، این نیروها به هسته «نیروی دفاعی اتحادیه» تبدیل شدند و در عین حال به هر یک از شیخ‌نشین‌ها اجازه داده شد تا نیروهای ویژه خود را تشکیل دهند. در سال ۱۹۷۶، زمانی که شیخ‌نشین‌های ابوظبی، دبئی و رأس‌الخیمه ادغام نیروهای جداگانه خود با «نیروی دفاعی اتحادیه» را اعلام کردند، گام مهم در راستای یکپارچگی نیروهای نظامی برداشته شد. شارجه نیز پیش از این واحدهای کوچک پلیس و نظامی خود را وارد این نیرو ساخته بود. امارات هم‌اکنون دارای نیروهای مسلح متشکل از چهار نیروی تخصصی زمینی، هوایی، دریایی و پدافند هوایی است که با تجهیزات پیشرفته خریداری شده از کشورهای غربی، به ارتشی منسجم تبدیل و نسبت به وسعت و جمعیت، از قابلیت‌های تهاجمی و تدافعی مناسبی برخوردار است.

۲) ساختار فرماندهی نیروهای مسلح در امارات متحده عربی

با توجه به ساختار سیاسی پیچیده امارات، نیروهای مسلح این کشور نیز دارای ساختار پیچیده‌ای هستند. گویا نیروهای مسلح امارات تحت یک فرماندهی واحد زیر نظر رئیس دولت، شیخ خلیفه بن زاید آل‌نهیان اداره می‌شوند؛ اما در واقع فرماندهی نظامی امارات به سه بخش شمالی (رأس‌الخیمه)، غربی و فرماندهی مرکزی تقسیم می‌شود. فرماندهی‌های شمالی و غربی تحت مسئولیت فرمانده کل نیروهای مسلح (شیخ محمد بن زاید آل‌نهیان) بوده و از سوی ابوظبی کنترل و هدایت می‌گردند. فرماندهی مرکزی تحت نظر وزیر دفاع و حاکم دبئی (شیخ محمد بن راشد آل‌مکتوم) پشتیبانی و هدایت می‌شود. بنابراین امارات در زمان صلح دارای سه سازمان نظامی جداگانه در ابوظبی، دبئی و رأس‌الخیمه است. در زمان جنگ این سازمان‌ها بایستی تحت فرماندهی ستاد کل نیروهای مسلح امارات در ابوظبی باشند (GULF MILITARY FORCES).

۳) استعداد پرسنلی نیروهای مسلح امارات متحده عربی

امارات همانند بیشتر کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس همواره با مشکل تأمین نیروی انسانی نیروهای مسلح خود روبه‌روست. با آنکه حقوق و مزایای بسیار مناسب به افراد شاغل در نیروهای مسلح داده می‌شود، جوانان این کشور تمایل کمتری برای پیوستن به نیروهای نظامی دارند. این امر ناشی از تن‌پروری و بی‌علاقگی به کار سخت است. امارات برای جبران کمبود نیروی انسانی در سال‌های گذشته افراد غیربومی از کشورهای عمان، پاکستان، هند، بنگلادش و حتی ایران استخدام کرده است. در سال‌های اخیر امارات با جایگزینی نیروهای خارجی با نیروهای بومی، به بومی‌سازی نیروهای نظامی به‌ویژه ارتش اقدام نموده و وضع قانون خدمت سربازی در

سال ۲۰۱۴ و نیز به کارگیری بانوان در نیروهای مسلح از جمله راهکارهای امارات برای بومی-سازی نیروهای مسلح است. بررسی استعداد نیروهای مسلح امارات نشان می‌دهد، این کشور در سال ۱۹۷۹ در مجموع ۲۵۱۵۰ نفر نیروی نظامی داشته که این تعداد در سال ۱۹۹۵ به اوج خود رسیده و حدود ۷۰۰۰۰ نفر شده است. با اتخاذ سیاست بومی‌سازی نیروهای مسلح، از سال ۱۹۹۹ کم‌کم از این تعداد کاسته شد و در سال ۲۰۱۲ به ۵۱۰۰۰ نفر رسید. اکنون شاهد افزایش نیروهای مسلح امارات تا سقف ۶۳۰۰۰ نفر هستیم (gulf mil bal, 2019).

۴) بودجه نظامی امارات متحده عربی

درآمد سرانه بالا در امارات به این کشور اجازه داده تا یکی از بزرگ‌ترین بودجه‌های نظامی در جهان عرب و یکی از بیشترین بودجه‌های نظامی به نسبت جمعیت را در کل جهان داشته باشد. امارات متحده عربی بخش زیادی از بودجه کل کشور را به امور نظامی و واردات تجهیزات نظامی از کشورهای غربی به‌ویژه آمریکا اختصاص می‌دهد. این روند در دهه اول قرن بیست و یکم سیر صعودی داشته تا آنجا که در سال ۲۰۰۰ بودجه نظامی امارات حدود ۳/۳ میلیارد دلار بود. در خلال سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۸، هزینه‌های نظامی امارات به‌طور میانگین بین ۲۶,۶ تا ۳۰ میلیارد دلار در سال متغیر بوده که بدین لحاظ پس از عربستان سعودی بیشترین هزینه نظامی در منطقه خلیج فارس را دارد (gulf mil bal, 2019).

۵) تجهیزات نظامی عمده امارات متحده عربی

امارات از جمله کشورهای پیشتاز در عرصه خرید تجهیزات نظامی و به‌روزرسانی سامانه‌های آفندی و پدافندی است. این کشور از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸ بالغ بر مبلغ ۱۹۶۰۲ میلیارد دلار تجهیزات نظامی از کشورهای مختلف وارد نموده است.

جدول شماره ۱: هزینه واردات تجهیزات نظامی توسط امارات از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۸ (میلیارد دلار)

سال	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸
میلیارد دلار	۶۰۷	۱۲۰۰	۱۱۱۹	۲۲۷۵	۷۹۱	۱۲۶۶	۱۱۹۳	۱۰۷۴	۱۱۰۱

۶) تجهیزات نیروهای مسلح امارات متحده عربی

نیروهای مسلح امارات متحده در منطقه تجهیزات محور است و این حاکی از قصد این کشور برای توسعه اقدامات عملیاتی در منطقه و فرامنطقه در راستای اخذ هویت برپایه نقش است. برخی تجهیزات نظامی امارات به شرح زیر است:

۶-۱) تجهیزات نیروی زمینی امارات متحده عربی

نیروی زمینی امارات به طور عمده چهار نوع تانک دارد و انواعی از خودروهای زرهی را دارد که در جدول‌های شماره ۲ و ۳ شرح آن آمده است.

جدول شماره ۲: تانک‌های نیروی زمینی امارات

ردیف	نوع تانک	کشور سازنده	تعداد	توضیحات
۱	تانک لکرک (Leclerc)	فرانسه	۳۸۱	پیشرفته
۲	تانک AMX-30	فرانسه	۶۴	متوسط
۳	تانک OF-40 Mk2 (Lion)	ایتالیا	۳۶	متوسط
۴	تانک اسکورپین (Scorpion)	انگلستان	۸۰	سبک
مجموع تانک‌های امارات: ۵۶۱ دستگاه				

(gulf military balance, 2019)

جدول شماره ۳: خودروهای زرهی امارات

ردیف	نوع خودرو زرهی	تعداد	توضیحات
۱	نفر بر AMX-VCI	۱۰	--
۲	نفر بر Engesa EE-11 Urutu	۳۰	--
۳	نفر بر ACV-ESV/S	۶۳	در حال بازسازی
۴	نفر بر VAB	۲۰	--
۵	نفر بر VCR	۸۰	--
۶	نفر بر M-3 (Panhard)	۲۵۰	ارسال تعدادی به عراق
۷	خودرو زرهی رزمی AMX-10P	۲۰	--
۸	خودرو زرهی رزمی BMP-3	۵۹۰	بروز رسانی شده
۹	خودرو زرهی رزمی BTR-94	۹۰	--
۱۰	خودرو زرهی رزمی AMV-L	۵	--
۱۱	خودرو زرهی AML-60/90	۱۰۵	--
۱۲	خودرو زرهی Engesa EE-9 Cascavel	۱۰۰	--
۱۳	خودرو زرهی ACV AAOV	۷۵	--
۱۴	خودرو زرهی RG-31	۷۶	--
۱۵	خودرو زرهی Fuchs-2	۳۲	--
۱۶	خودرو زرهی سبک Terrier	۱۰	--
۱۷	خودرو زرهی سبک RG-12	۱۶	--
۱۸	خودرو زرهی سبک VBL	۲۴	--
۱۹	خودرو زرهی سبک M-ATV	۵۰	--

۲۰	خودرو زرهی سبک Nimr	۵۰۰	--
مجموع خودروهای زرهی امارات: ۱۶۲۰ دستگاه			

(gulf military balance, 2019)

۶-۲) تجهیزات هوایی امارات متحده عربی

بیشترین تجهیزات هوایی امارات متحده عربی شامل هواپیماهای جنگنده امارات که نقش راهبردی در توان دفاعی و تهاجمی این کشور دارند (CSIS)، هواپیماهای ترابری نیروی هوایی، بالگردهای نیروی هوایی امارات که یگان بالگردی تحت نظر نیروی هوایی این کشور بوده و شامل بالگردهای تهاجمی و ترابری است (INSS)، هواپیمای بدون سرنشین و سامانه‌های پدافند هوایی است. شرح این تجهیزات در جدول‌های شماره ۴ تا ۶ آمده است.

جدول شماره ۴: هواپیماهای جنگنده امارات

ردیف	نوع هواپیما	تعداد	توضیحات
۱	هواپیمای جنگنده میراژ ۲۰۰۰-۹	۶۱ فروند	--
۲	هواپیمای جنگنده F-16E/F	۷۸ فروند	-
۳	هواپیمای جنگنده سبک AT-802U	۱۸ فروند	--
مجموع هواپیماهای جنگنده امارات: ۱۵۷ فروند			

جدول شماره ۵: هواپیماهای ترابری امارات

ردیف	نوع هواپیما	تعداد	توضیحات
۱	هواپیمای ترابری AN-124	یک فروند	--
۲	هواپیمای ترابری A330MRTT	۳ فروند	هواپیمای تانکر و ترابری
۳	هواپیمای ترابری BAe 146 (RJ 70/85/100)	۴ فروند	ترابری VIP
۴	هواپیمای ترابری King Air 350	۲ فروند	--
۵	هواپیمای ترابری Boeing 737	یک فروند	--
۶	هواپیمای ترابری Boeing 747	یک فروند	--
۷	هواپیمای ترابری DHC-8 Q300	۲ فروند	قابل استفاده در گشت‌های دریایی
۸	هواپیمای ترابری DHC-6-300	۲ فروند	جهت استفاده نیروهای ویژه ارتش
۹	هواپیمای ترابری C-208B	۷ فروند	جهت استفاده نیروهای ویژه ارتش
۱۰	هواپیمای ترابری BN-2 Islander	۲ فروند	قابل استفاده در گشت‌های دریایی
۱۱	هواپیمای ترابری C-17 Globemaster	۶ فروند	خریداری شده در سال ۲۰۱۱
۱۲	هواپیمای ترابری C-130 Hercules /L-100-30	۶ فروند	بروز رسانی شده
۱۳	هواپیمای ترابری CASA C-212	۴ فروند	--
۱۴	هواپیمای ترابری CN-235M	۷ فروند	قابل استفاده در گشت‌های دریایی

۱۵	هواپیمای ترابری IL-76	۴ فروند	اجاره‌ای از سال ۱۹۹۴
۱۶	هواپیمای ترابری Mystère-Falcon 20	یک فروند	--
مجموع هواپیماهای ترابری نیروی هوایی امارات: ۵۳ فروند			

جدول شماره ۶: بالگردهای امارات

ردیف	نوع بالگرد	تعداد	توضیحات
۱	بالگرد تهاجمی آپاچی AH-64A Apache	۲۲ فروند	بروز رسانی شده
۲	بالگرد تهاجمی AS-550 C3	۶ فروند	--
۳	بالگرد ترابری سنگین CH-47 Chinook	۱۲ فروند	--
۴	بالگرد ترابری متوسط S-70 Blackhawk	۲۶ فروند	--
۵	بالگرد ترابری متوسط AB-205/Bell 205	۶ فروند	--
۶	بالگرد ترابری متوسط AB-212	۳ فروند	--
۷	بالگرد ترابری متوسط AB-214	۴ فروند	--
۸	بالگرد ترابری متوسط AB-412	۲ فروند	--
۹	بالگرد ترابری متوسط AW 139	۸ فروند	--
۱۰	بالگرد ترابری متوسط IAR-330SM Puma	۲۵ فروند	بروز رسانی شده
۱۱	بالگرد ترابری متوسط AS-365 Dauphin	۳ فروند	ترابری VIP
۱۲	بالگرد ترابری متوسط AS-332B Super Puma	۲ فروند	ترابری VIP
۱۳	بالگرد ترابری سبک AS-350/550 B2	۱۲ فروند	--
۱۴	بالگرد ترابری سبک A-109	۳ فروند	--
۱۵	بالگرد ترابری سبک BO-105	۶ فروند	--
۱۶	بالگرد رزم دریایی Alouette 2/3	۴ فروند	عملیات نجات دریایی
۱۷	بالگرد AS-332 Super Puma	۵ فروند	نبرد ضد زیردریایی
۱۸	بالگرد AS-565SB Panther	۷ فروند	نبرد ضد کشتی
مجموع بالگردهای نیروی هوایی امارات: ۱۵۶ فروند			

(gulf military balance, 2019)

امارات متحده عربی در سال ۲۰۱۳ میلادی از اولین هواپیمای بدون سرنشین خود رونمایی کرد. این هواپیما با نام «Yabhon United 40- Block 5»، ساخت شرکت آدکوم امارات است که قابلیت حمل ده فروند موشک هدایت شونده با دقت بالا و برد ۶۰ کیلومتر را داشته و می‌تواند ۱۰۰ ساعت بدون سوخت‌گیری تا ارتفاع ۳۰۰۰۰ فوت پرواز کند (me-confidential, 2013). امارات در سال ۲۰۱۳، قرارداد پهپادهای MQ-1 Predator XP را منعقد و در سال ۲۰۱۷ اولین محموله از این نوع پهپاد پیشرفته را دریافت کرد. همچنین امارات پهپادهای تهاجمی چینی Wing Loong با

قابلیت پروازی ۲۰ ساعت و Wing Loong II با قابلیت پروازی ۳۲ ساعت را خرید (Rusi, 2019). سامانه‌های پدافند هوایی امارات نیز شامل سامانه پاتریوت،^۱ THAAD، MIM-23B (Improved HAWK)، Pantsir-S1، Rapier، Crotale و Skyguard AD است.

۶-۳) تجهیزات دریایی امارات متحده عربی

امارات از سال ۲۰۰۶ و در راستای برنامه نوسازی نیروی دریایی، نسبت به خرید تجهیزات پیشرفته دریایی و انواع شناورهای رزمی و گشت دریایی اقدام نمود (INSS). این تجهیزات شامل شناورهای رزمی نیروی دریایی و شناورهای گشتی نیروی دریایی است (جدول شماره ۷ و ۸).

جدول شماره ۷: شناورهای رزمی امارات

ردیف	نوع شناور	تعداد	طول شناور	توضیحات
۱	ناو فرماندهی ابوظبی	یک فروند	۸۸/۱ متر	-دارای سونار فعال CAPTAS
۲	ناو (Murray-Jib) (Lürssen62)	۲ فروند	۶۳ متر	-قابلیت حمل یک فروند بالگرد
۴	ناوچه Falaj-2 (Diciotti) FAC	۲ فروند	۵۵ متر	-دارای سامانه موشکی آگروست
۵	ناوچه Ban-Yas (Lürssen TNC-45)	۶ فروند	۴۴/۹ متر	-دارای سامانه موشکی آگروست
۶	ناوچه Mubarraz class (Lürssen)	۲ فروند	۴۴/۹ متر	-دارای سامانه موشکی آگروست
۷	ناوچه Ghannatha FFB	۳ فروند	۲۶/۵ متر	-دارای یک توپ 27 mm
۸	ناوچه مین روب Frankenthal class	۲ فروند	۵۴/۵ متر	-دارای سامانه موشکی استینگر
مجموع شناورهای رزمی نیروی دریایی امارات: ۱۹ فروند				

جدول شماره ۸: شناورهای گشتی امارات

ردیف	نوع شناور	تعداد	طول شناور	توضیحات
۱	شناور گشتی Ardhana	۶ فروند	۳۳/۵ متر	-دارای دو توپ 30 mm
۲	شناور گشتی Protector patrol craft	۲ فروند	۳۳ متر	-دارای یک توپ 20 mm
۳	شناور گشتی Baglietto GC-23	۶ فروند	۲۴ متر	-دارای یک توپ 20 mm
۴	شناور گشتی Ghannatha	۱۲ فروند	۲۴/۲ متر	-دارای دو مسلسل 12/7 mm
۵	شناور گشتی Camcraft 77ft	۵ فروند	۲۳/۴ متر	-دارای دو توپ 20 mm
۶	شناور گشتی Camcraft 65ft	۱۶ فروند	۱۹/۸ متر	-دارای یک توپ 20 mm
۷	شناور گشتی Baglietto 59 ft	۳ فروند	۱۸/۱ متر	--
۸	شناور گشتی MRTP 16	۷ فروند	۱۶ متر	-دارای دو مسلسل 12/7 mm
۹	شناور گشتی Watercraft 45ft	۶ فروند	۱۳/۷ متر	--
۱۰	شناور گشتی Boghammar	۳ فروند	۱۳ متر	--

¹. Terminal High Altitude Area Defense

۱۱	شناور گشتی Harbor	۳۵ فروند	۶۶ متر	--
مجموع شناورهای گشتی نیروی دریایی امارات: ۱۰۱ فروند				

۷) راهبرد نظامی امارات متحده عربی

- اهم راهبردهای نظامی - امنیتی امارات متحده عربی به شرح ذیل برآورد می‌گردد:
- افزایش ظرفیت طرح‌ریزی نظامی، فرماندهی و آموزش با حمایت آمریکا و رژیم صهیونیستی؛
 - تجهیز و به‌روزرسانی نیروهای مسلح به سلاح‌های پیشرفته (از جمله تلاش جهت خرید هواپیماهای پیشرفته F.35)؛
 - تلاش برای بومی‌سازی نیروهای مسلح و اخراج نیروهای بیگانه؛
 - تلاش برای دستیابی به فناوری فضایی و استفاده از هواپیماهای بدون سرنشین در ساختار نیروهای مسلح امارات؛
 - آمادگی برای مقابله با خطرات موشکی و سلاح‌های کشتار جمعی؛
 - تمرکز بر سایر مناطق عملیاتی کلیدی در منطقه و فرامنطقه (افغانستان، جیبوتی، یمن، اریتره، لیبی و...)
 - توسعه تلاش‌های امنیتی و اطلاعاتی داخلی و منطقه‌ای (با تمرکز بر ج.ا.ایران)؛
 - افزایش ثبات از طریق اجرای اقدامات اقتصادی، آموزشی و اجتماعی؛
 - توسعه امنیت زیرساخت‌ها و انرژی (پدافند غیرعامل)؛
 - ایجاد زمینه‌های لازم برای افزایش همکاری‌های مؤثر با قدرت‌های خارج از منطقه خلیج فارس.
- مصادق اقدامات امارات به شرح ذیل است:

- ۷-۱) ایجاد زمینه‌های آموزش و تمرین مشترک: امارات متحده عربی هم‌اکنون دارای برخی تسهیلات و تجهیزات آموزشی در سطح بین‌المللی است و اقدامات قابل توجهی در زمینه آموزشی و برگزاری رزمایش‌های مشترک و حتی حضور در بازی جنگ ناتو (NIMBLE THTAN) انجام می‌دهد؛
- ۷-۲) برگزاری رزمایش‌های مشترک: یکی از جنبه‌های مهم اقدامات نظامی امارات، مشارکت در رزمایش‌های مشترک هوایی، دریایی، زمینی و یا رزمایش‌های مرکب است که به‌صورت منطقه‌ای (با حضور سایر کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس) یا فرامنطقه‌ای به‌صورت سالیانه یا دو سال یک بار با هدف توسعه همکاری و هماهنگی بین نیروهای نظامی و افزایش قابلیت اجرای عملیات مشترک نظامی در قالب ائتلاف صورت می‌پذیرد. از جمله این رزمایش‌ها می‌توان به

برگزاری رزمایش سالیانه اتحاد^۱، رزمایش نیزه خلیج فارس^۲ و رزمایش جزایر وفا^۳ اشاره نمود (The national). همچنین امارات به صورت دوره‌ای نسبت به برگزاری رزمایش‌های مشترک با کشورهای غربی به‌ویژه آمریکا، انگلستان و فرانسه اقدام می‌نماید؛

۳-۷) **برگزاری نمایشگاه و کنفرانس‌های نظامی - امنیتی:** امارات طی یک دهه گذشته به محل برگزاری نمایشگاه‌های تجهیزات دفاعی و امنیتی بین‌المللی و معتبر تبدیل شده که طی آن شرکت‌های تولیدکننده تجهیزات نظامی نسبت به ارائه محصولات خود در این نمایشگاه‌ها اقدام و در حاشیه آن نیز کنفرانس‌های دفاعی - امنیتی با حضور مقامات نظامی کشورهای مختلف برگزار می‌گردد. مهمترین این نمایشگاه‌ها نمایشگاه تجهیزات دفاعی آیدکس^۴ (آخرین دوره آن در اسفند ۱۳۹۹ با وجود همه-گیری ویروس کرونا برگزار شد) و نمایشگاه هوایی دبی است (IDEX, 2014).

۷-۴) **سامانه دفاع موشکی یکپارچه:** دو کشور امارات و عربستان تنها کشورهای عضو شورا هستند که سامانه تبادل اطلاعات با یکدیگر دارند. لیکن تشکیل سامانه دفاع موشکی یکپارچه از جمله برنامه‌های مهم شورای همکاری خلیج فارس طی چند سال گذشته بوده است (defense news, 2014).

۷-۵) **واگذاری پایگاه‌های نظامی به کشورهای غربی:** ایالات متحده پایگاه‌های نظامی هوایی، زمینی، دریایی و لجستیکی در کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس داشته و با فروش تجهیزات نظامی پیشرفته به این کشورها، آن‌ها را وابسته به حضور خود در منطقه برای ارائه خدمات آموزشی، پشتیبانی و دفاعی می‌کند. امارات از کشورهای پیشرو در واگذاری پایگاه به کشورهای غربی است. افزون‌بر واگذاری امتیاز بهره‌برداری از پایگاه هوایی الظفره و نیز بندر جبل علی به آمریکا، فرانسه هم در سال ۲۰۰۸ میلادی نسبت به احداث پایگاه مرکب در امارات اقدام نمود.

۷-۶) **حضور نظامی امارات در مأموریت‌های بین‌المللی:** امارات متحده عربی به‌رغم عدم برخورداری از هویت، وزن و جایگاه مناسب در صحنه سیاست بین‌الملل، برای مطرح نمودن خود به‌عنوان کشوری تأثیرگذار در نظام بین‌الملل، همواره تلاش می‌نماید در مأموریت‌های نظامی بین-المللی به رهبری آمریکا و کشورهای غربی هر چند به صورت محدود شرکت نمایند. در این راستا

1. Annual Solidarity exercise
2. Gulf spears
3. Islands of Loyalty
4. IDEX

امارات با شرکت در ائتلاف ضد داعش، مأموریت‌های افغانستان، لیبی، سومالی، بوسنی و جنگ خلیج فارس بیشترین حضور در ائتلاف‌های بین‌المللی را داشت (gulf mil bal, 2014).

۸) بررسی استراتژی امارات متحده عربی بر اساس ماتریس 'SWOT'

برای تعیین استراتژی امارات متحده عربی در منطقه، ضروری است نسبت به تعیین نقاط ضعف، قوت، فرصت و تهدیدات امارات اقدام کرد. در این پژوهش با استفاده از نظرات نخبگان متخصص در حوزه خلیج فارس، نسبت به این امر اقدام شده که نتایج آن به شرح ذیل است.

۸-۱) ماتریس عوامل داخلی امارات متحده عربی (IFE)^۲: در ماتریس عوامل داخلی

امارات متحده عربی، عوامل ضعف و قوت این کشور به شرح جدول شماره ۹ است. با توجه به مراتب فوق و بررسی انجام شده، محیط داخلی امارات متحده عربی به عنوان محیطی که دارای قوت است، شناسایی می‌شود.

جدول شماره ۹: ماتریس عوامل داخلی امارات متحده عربی

عوامل داخلی (نقاط قوت و ضعف امارات)	ضریب اهمیت	رتبه	نمره (وزن*رتبه)
رشد اقتصادی مناسب و افزایش بودجه نظامی	۰/۰۷	۴	۰/۲۸
مناسبات سیاسی مناسب با کشورهای صاحب قدرت	۰/۰۷	۳	۰/۲۱
مناسبات دفاعی - امنیتی مستحکم با کشورهای صاحب قدرت	۰/۰۷	۴	۰/۲۸
برخورداری از تجهیزات پیشرفته نظامی	۰/۰۸	۳	۰/۲۴
برخورداری از موقعیت راهبردی دریایی	۰/۰۴	۲	۰/۰۸
سرمایه‌گذاری اقتصادی گسترده خارجی در امارات	۰/۰۶	۳	۰/۱۸
دستیابی ایمن به فناوری‌های پیشرفته نظامی	۰/۰۶	۳	۰/۱۸
تنوع‌بخشی در خرید تجهیزات نظامی	۰/۰۵	۲	۰/۱۰
حضور در ائتلاف‌ها و اتحادها بین‌المللی دفاعی - امنیتی	۰/۰۷	۳	۰/۲۱
ثبات حکومت سیاسی و مقبولیت حاکمیت	۰/۰۷	۳	۰/۲۱
عدم برخورداری از عمق استراتژیک	۰/۰۶	۲	۰/۱۲
عدم خوداتکایی امنیتی	۰/۰۵	۲	۰/۱۰
ضعف در ظرفیت طبیعی و بومی دفاعی	۰/۰۵	۲	۰/۱۰
رانتیر بودن دولت امارات	۰/۰۵	۲	۰/۱۰
عدم برخورداری از نیروی بومی کافی در نیروهای مسلح	۰/۰۵	۴	۰/۲۰

1. Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats

2. Internal Factors Evaluation

خلاء مردم‌سالاری و وجود ریسک‌های بلندمدت سیاسی	۰۴/	۲	۰۸/
آسیب‌پذیری سیاسی، امنیتی و اقتصادی امارات در اثر هرگونه تحولات منطقه و بین‌المللی	۰۶/	۴	۲۴/
جمع کل	۱		۲/۹۱

۲-۸) ماتریس عوامل خارجی امارات متحده عربی (EFE)^۱: در ماتریس عوامل خارجی امارات متحده عربی، نقاط فرصت و تهدید این کشور به شرح جدول شماره ۱۰ است. امارات متحده عربی با بهره‌گیری از فرصت‌های خارجی و اجتناب از تهدیدهایی که با آن‌ها مواجه است، عملکرد خوبی داشته است ولیکن ظرفیت برای عملکرد بهتر وجود دارد.

جدول شماره ۱۰: ماتریس عوامل خارجی امارات متحده عربی

عوامل خارجی (فرصت‌ها و تهدیدات)	ضریب اهمیت	رتبه	نمره (وزن*رتبه)
برخورداری از موقعیت مناسب بین‌المللی	۰۷/	۳	۲۱/
عضویت در نهادهای سیاسی، اقتصادی و امنیتی بین‌المللی	۰۶/	۳	۱۸/
برخورداری از امکان خرید تجهیزات نظامی پیشرفته	۰۷/	۴	۲۸/
امکان سرمایه‌گذاری در سایر کشورها	۰۵/	۳	۱۵/
احداث پایگاه نظامی در کشورهای منطقه و فراتر	۰۷/	۲	۱۴/
عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی	۰۶/	۳	۱۸/
ایفاء نقش برجسته در شورای همکاری خلیج فارس	۰۷/	۳	۲۱/
ایفاء نقش مؤثر در سازمان اوپک	۰۵/	۳	۱۵/
گوناگونی و تنوع منابع درآمد ارزی امارات	۰۶/	۳	۱۸/
آسانی قوانین مهاجرت و اشتغال اتباع خارجی در امارات	۰۶/	۳	۱۸/
آسیب‌پذیری درباره تهدیدات نظامی خارجی	۰۸/	۴	۳۲/
وابستگی امنیتی به کشورهای غربی	۰۷/	۳	۲۱/
استقرار نیروهای نظامی بیگانه در سرزمین امارات	۰۵/	۲	۱۰/
تداوم اختلافات ارضی با ج.ا.ایران	۰۴/	۱	۰۴/
تأثیرپذیری قابل توجه از تغییر قیمت جهانی نفت	۰۴/	۲	۰۸/
تهدیدات ناشی از اقدامات مرتبط با تروریسم، قاچاق و...	۰۴/	۲	۰۸/
تداوم بی‌ثباتی امنیتی در منطقه	۰۶/	۳	۱۸/
جمع کل	۱		۲/۸۷

۱. External Factors Evaluation

۳-۸) ماتریس SWOT امارات متحده عربی: در این مرحله با استفاده از نتایج حاصل از شناسایی نقاط ضعف و قوت و فرصت‌ها و تهدیدات امارات متحده عربی، نسبت به ترسیم جدول SWOT و تعیین استراتژی‌های امارات با توجه به مؤلفه‌ها، در چهار محور استراتژی‌های تهاجمی، تدافعی، محافظه‌کارانه و رقابتی اقدام شده است.

جدول شماره ۱۱: ماتریس SWOT

<p>ضعف‌ها (W)</p> <p>عدم برخورداری از عمق استراتژیک</p> <p>عدم خوداتکایی امنیتی</p> <p>ضعف در ظرفیت طبیعی و بومی دفاعی</p> <p>عدم برخورداری از نیروی بومی کافی در نیروهای مسلح</p> <p>آسیب‌پذیری سیاسی، امنیتی و اقتصادی امارات در اثر هرگونه تحولات منطقه و بین‌المللی</p>	<p>قوت‌ها (S)</p> <p>رشد اقتصادی مناسب و افزایش بودجه نظامی</p> <p>مناسبات دفاعی- امنیتی مستحکم با کشورهای صاحب قدرت</p> <p>دستیابی ایمن به فناوری‌های پیشرفته نظامی</p> <p>برخورداری از تجهیزات پیشرفته نظامی</p> <p>حضور در ائتلاف‌ها و اتحادیه‌های بین‌المللی دفاعی- امنیتی</p>	<p>IFE</p> <p>EFE</p>
<p>استراتژی‌های WO (محافظه کارانه)</p> <p>تلاش جهت حفظ وضع موجود</p> <p>توسعه مراودات بین‌المللی به‌ویژه با آمریکا و کشورهای اروپایی.</p> <p>همکاری اطلاعاتی- امنیتی با رژیم صهیونیستی</p>	<p>استراتژی‌های SO (تهاجمی)</p> <p>تشکیل ائتلاف نظامی با رژیم صهیونیستی</p> <p>مشارکت فعال در هرگونه ائتلاف نظامی- امنیتی علیه ج.ا.ایران</p> <p>توسعه نفوذ در کشورهای منطقه و فرامنطقه</p>	<p>فرصت‌ها (O)</p> <p>برخورداری از موقعیت مناسب بین‌المللی</p> <p>برخورداری از امکان خرید تجهیزات نظامی پیشرفته</p> <p>احداث پایگاه نظامی در کشورهای منطقه و فرامنطقه</p> <p>عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی</p>
<p>استراتژی‌های WT (تدافعی)</p> <p>افزایش وابستگی امنیتی به آمریکا و رژیم صهیونیستی.</p> <p>مشارکت منفعلانه در رویدادهای منطقه و فرامنطقه.</p> <p>تمرکز بر امور امنیتی و سیاسی داخلی.</p>	<p>استراتژی‌های ST (رقابتی)</p> <p>تداوم سیاست موازنه تهدید و موازنه قوا با ج.ا.ایران</p> <p>توسعه مناسبات سیاسی- امنیتی و اقتصادی با رژیم صهیونیستی</p> <p>تداوم راهبرد مدرنیزاسیون نیروهای مسلح.</p>	<p>تهدیدها (T)</p> <p>آسیب‌پذیری درباره تهدیدات نظامی خارجی</p> <p>وابستگی امنیتی به کشورهای غربی</p> <p>استقرار نیروهای نظامی بیگانه در سرزمین امارات</p> <p>تداوم بی‌ثباتی امنیتی در منطقه</p>

۴-۸) نمودار ماتریس داخلی و خارجی: با توجه به نمودار فوق، استراتژی امارات متحده عربی، استراتژی تهاجمی تعیین می‌گردد، لذا در گام بعد، با توجه به استراتژی‌های تهاجمی امارات در جدول سوات، نسبت به تعیین اولویت‌های استراتژی امارات متحده عربی اقدام می‌گردد.

جدول شماره ۱۲: نمره نهایی ماتریس ارزیابی عوامل داخلی

۱	۲/۵	۴
استراتژی محافظه کارانه	استراتژی تهاجمی IFE=2/91 EFE=2/87	
استراتژی تدافعی	استراتژی رقابتی ۲/۵	

جدول شماره ۱۳: استراتژی‌های ممکن امارات از چارچوب سوات مطابق با ماتریس داخلی و خارجی

جایگاه مربوطه در ماتریس داخلی و خارجی (تهاجمی/محافظه کارانه/رقابتی/تدافعی)	دسته مربوط در چارچوب سوات (SO/ST/WO/WT)	استراتژی‌های ممکن
تهاجمی	SO	<ul style="list-style-type: none"> - تشکیل ائتلاف نظامی با رژیم صهیونیستی - مشارکت فعال در هرگونه ائتلاف نظامی - امنیتی علیه ج.ا.ایران - توسعه نفوذ در کشورهای منطقه و فرامنطقه

۸-۵) نمودار ماتریس داخلی و خارجی: یکی از تکنیک‌ها و ابزارهای بسیار متداول در ارزیابی گزینه‌های استراتژیک و مشخص نمودن جذابیت نسبی استراتژی‌ها، ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی است. این تکنیک مشخص می‌کند که کدام یک از گزینه‌های استراتژیک انتخاب شده، امکان‌پذیر است و این استراتژی‌ها را اولویت‌بندی می‌نماید. این ماتریس از اطلاعات به دست آمده در مراحل مختلف مدیریت و برنامه‌ریزی استراتژیک و راهبردی استفاده نموده و مانند سایر روش‌های راهبردی، از طریق قضاوت، خبرگی و آگاهی به دست می‌آید.

جدول شماره ۱۴: نمودار ماتریس داخلی و خارجی

توسعه نفوذ در کشورهای منطقه و فرامنطقه		مشارکت فعال در هرگونه ائتلاف نظامی - امنیتی علیه ج.ا.ایران		تشکیل ائتلاف نظامی با رژیم صهیونیستی		نمره جذابیت	عوامل اصلی خارجی (فرصت‌ها و تهدیدات)
		نمره جمع	نمره جذابیت	نمره جمع	نمره جذابیت		
۳	۲۱/	۳	۲۱/	۳	۲۱/	۰۷/	برخورداری از موقعیت مناسب بین‌المللی
۳	۲۱/	۳	۲۱/	۲	۱۴/	۰۷/	عضویت در نهادهای سیاسی، اقتصادی و امنیتی بین‌المللی
۳	۲۷/	۳	۲۷/	۳	۲۷/	۰۹/	برخورداری از امکان خرید تجهیزات نظامی پیشرفته
۴	۲۸/	۲	۱۴/	۳	۲۱/	۰۷/	امکان سرمایه‌گذاری در سایر کشورها
۴	۳۲/	۲	۱۶/	۳	۲۴/	۰۸/	احداث پایگاه نظامی در کشورهای منطقه و فرامنطقه
۳	۲۴/	۳	۲۴/	۴	۳۲/	۰۸/	عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی
۳	۲۱/	۳	۲۱/	۴	۲۸/	۰۷/	ایفاء نقش برجسته در شورای همکاری خلیج فارس
۲	۱۲/	۲	۱۲/	۲	۱۲/	۰۶/	ایفاء نقش مؤثر در سازمان اوپک
۲	۱۴/	۳	۲۱/	۱	۰۷/	۰۷/	گوناگونی و تنوع منابع درآمد ارزی امارات
۲	۱۲/	۱	۰۶/	۱	۰۶/	۰۶/	آسانی قوانین مهاجرت و اشتغال اتباع خارجی در امارات
۳	۲۴/	۴	۳۲/	۴	۳۲/	۰۸/	آسیب‌پذیری درباره تهدیدات نظامی خارجی
۲	۱۶/	۴	۳۲/	۳	۲۴/	۰۸/	وابستگی امنیتی به کشورهای غربی
۲	۱۲/	۴	۲۴/	۳	۱۸/	۰۶/	استقرار نیروهای نظامی بیگانه در سرزمین امارات
۲	۱۲/	۴	۲۴/	۴	۲۴/	۰۶/	تداوم اختلافات ارضی با ج.ا.ایران
--	۲/۹۵	--	۲/۹۵	--	۲/۹	۱	جمع نمرات عوامل خارجی
عوامل اصلی داخلی (قوت‌ها و ضعف‌ها)							
۴	۳۲/	۴	۳۲/	۳	۲۴/	۰۸/	رشد اقتصادی مناسب و افزایش

							بودجه نظامی
۲۴	۳	۳۲	۴	۲۴	۳	۰/۸	مناسبات سیاسی مناسب با کشورهای صاحب قدرت
۲۷	۳	۳۶	۴	۲۷	۳	۰/۹	مناسبات دفاعی - امنیتی مستحکم با کشورهای صاحب قدرت
۲۴	۳	۳۲	۴	۳۲	۴	۰/۸	برخورداری از تجهیزات پیشرفته نظامی
۱۵	۳	۱۵	۳	۱۵	۳	۰/۵	برخورداری از موقعیت راهبردی دریایی
۰/۸	۱	۱/۶	۲	۱/۶	۲	۰/۸	سرمایه‌گذاری اقتصادی گسترده خارجی در امارات
۲۱	۳	۲۱	۳	۲۱	۳	۰/۷	دستیابی ایمن به فناوری‌های پیشرفته نظامی
۱۸	۳	۱۲	۲	۱۸	۳	۰/۶	توجه‌بخشی در خرید تجهیزات نظامی
۲۱	۳	۲۸	۴	۲۸	۴	۰/۷	حضور در ائتلاف‌ها و اتحادها بین-المللی دفاعی - امنیتی
۲۱	۳	۲۱	۳	۲۱	۳	۰/۷	ثبات حکومت سیاسی و مقبولیت حاکمیت
۲۸	۴	۲۱	۳	۲۱	۳	۰/۷	عدم برخورداری از عمق استراتژیک
۱۵	۳	۱۵	۳	۱۵	۳	۰/۵	عدم خوداتکایی امنیتی
۱۲	۲	۱۸	۳	۱۸	۳	۰/۶	ضعف در ظرفیت طبیعی و بومی دفاعی
۱۰	۲	۱۵	۳	۱۰	۲	۰/۵	رانتیر بودن دولت امارات
۱۰	۲	۱۵	۳	۱۵	۳	۰/۵	عدم برخورداری از نیروی بومی کافی در نیروهای مسلح
۲/۸۶	--	۳/۲۹	--	۳/۰۵	--	۱	جمع نمرات عوامل داخلی
۵/۶۲		۶/۲۴		۵/۹۵	--	۲	جمع کل امتیاز استراتژی

با توجه به نتایج حاصله از جدول ماتریس فوق، اولویت استراتژی‌های امارات متحده علیه ج.ا.ایران به شرح ذیل ارزیابی می‌گردد: (۱) مشارکت فعال در هرگونه ائتلاف نظامی - امنیتی علیه ج.ا.ایران؛ (۲) تشکیل ائتلاف نظامی با رژیم صهیونیستی؛ (۳) توسعه نفوذ در کشورهای منطقه و فرامنطقه

۹) استراتژی تهاجمی امارات و ملاحظات دفاعی - امنیتی ج.ا.ایران

امروزه مفهوم امنیت ملی نه تنها در جهان سیاست بلکه در اقتصاد، فرهنگ و اجتماع به کار می‌رود و به واژه و مفهومی پر قدرت تبدیل شده است که دولت‌ها با این مفهوم نسبت به ارزیابی تهدیدات و تعیین راهبرد خود اقدام می‌نمایند (رازانی، ۱۳۸۴: ۲۳). مفهوم امنیت ملی به رغم قدمت و

کاربرد فزاینده‌اش در ادبیات روابط بین‌الملل، همچنان توسعه نیافته، مبهم، نارسا، جدال برانگیز و متباین و متناقض است (تاجیک، ۱۳۸۱: ۳۷). برخی مانند «شولتز» معتقدند به دلیل ماهیت همین ویژگی‌ها، تلاش برای تعریف عام و جهان شمول این مفهوم به نتیجه دقیقی نمی‌رسد. «آرنولد ولفرز» با کاربرد صفت «نماد مبهم» درباره امنیت ملی، از نبود هرگونه معنای دقیقی از آن گفته و دیگری آن را مفهومی نارسا و «باری بوزان» آن را مفهومی توسعه نیافته معرفی کرده است. امنیت ملی، توانایی جامعه برای حفاظت و صیانت از موجودیت فیزیکی، زیستی و معیشتی، فرهنگی و ارزشی مردم، سرزمین و نظام سیاسی و ارتقا و بهینه‌سازی آن و دستیابی به اهداف و منافع ملی در دوران جنگ و صلح، درباره تهدیدات بالقوه و بالفعل داخلی و خارجی (کریمی‌مله، ۱۳۸۹: ۸۶).

تهدید هم یکی از مهم‌ترین مفاهیم در حوزه مطالعات امنیتی است، تا جایی که بسیاری از نظریه‌پردازان و متفکران این حوزه امنیت را با تهدید معنا نموده و حتی رویکرد «ناامنی به جای امنیت»، خود به یکی از رویکردهای مسلط مطالعات امنیتی تبدیل شده و در این چارچوب آنچه در مرکز مباحث قرار دارد، تهدید است (عبداله‌خانی، ۱۳۸۶؛ ۱۳). تهدید به عنوان موقعیتی تعریف شده است که در آن یک کنشگر یا گروه توانایی یا نیت تحمیل پیامد منفی بر کنشگر یا گروه دیگری دارد. تهدیدها احتمالی هستند زیرا ممکن است تحقق پیدا کنند و یا شاید عملی نشوند. به طور گسترده‌تر می‌توان تهدیدها را به دو گروه تقسیم نمود، تهدید علیه فرد و تهدید علیه مجموعه‌ای از افراد. در روابط بین‌الملل و سیاست خارجی، تحلیل‌گران و سیاست‌گذاران بیشتر روی تهدیدهای جمعی متمرکز می‌شوند و تهدیدهای جمعی می‌تواند به سه نوع تهدیدهای نظامی، اقتصادی و فرهنگی متجلی شوند (لطفیان، ۱۳۸۹: ۶). ریچارد اولمان در تعریف تهدید می‌گوید: «تهدید نسبت به امنیت ملی عبارت از عمل یا پیامد یک سلسله از حوادث که یا طی زمانی کم و بیش کوتاه، کیفیت زندگی ساکنان کشور را به چالش کشاند و یا گزینه‌ها و دامنه اختیار فراروی حکومت، دولت یا کنش‌گران غیرحکومتی را به شدت محدود کرده و آن‌ها را در تنگنا قرار دهد» (افتخاری، ۱۳۸۱: ۴۹).

چنانچه سیستمی معتقد باشد که ملل و دولت‌های دشمن از عوامل تهدید هستند، در اینجا باید از طریق معیارهای مورد نظر به تعیین ملل یا دولت‌های دشمن بپردازد، برای مثال ممکن است جمهوری اسلامی ایران در تعیین ملل یا دولت‌های دشمن معیارهای زیر را به کار گیرد:

- ملت‌ها و دولت‌هایی که براندازی حاکمیت جمهوری اسلامی ایران یکی از اهداف و دغدغه‌های مهم آنان است؛

- ملت‌ها و دولت‌هایی که از کشور و ملت ایران متنفر هستند و برای نابودی آن‌ها به صورت نظام‌مند تلاش می‌کنند؛

- ملت‌ها و دولت‌هایی که حذف شیعیان یا نابودی جامعه شیعیان و شیعه‌کشی را در برنامه‌های اصلی خود گنجانده و به آن عمل می‌کنند؛

- ملت‌ها یا دولت‌هایی که به دنبال تجزیه سرزمین ایران هستند؛

- ملت‌ها یا دولت‌های غیرمسلمانی که به زور سرزمین‌های اسلامی را غصب و مسلمانان آن دیار را به صورت سیستماتیک قتل عام می‌کنند؛

با تعیین ملل و یا دولت‌های دشمن می‌توان به این نتیجه رسید که آنان به صورت بالقوه تهدید هستند، لذا اقدامات دشمن از هر نوع و شکلی که باشد، در درجه اول به صورت تهدید نگریسته می‌شود، مگر آنکه خلاف آن اثبات گردد (عبداله‌خانی، ۱۳۸۶: ۲۸-۳۳). به نظر می‌رسد امارات متحده عربی را می‌توان در زمره کشورهای دشمن تلقی نمود. اگرچه آنچه مسلم است، الگوهای دوستی و دشمنی دائمی نبوده و امکان تغییر در آن متصور است.

۹-۲) بررسی چگونگی تأثیر اقدامات و توانمندی نظامی امارات بر امنیت ملی ج.ا.ایران

امارات متحده عربی با همراهی سایر کشورهای عربی حوزه خلیج فارس، رژیم صهیونیستی و آمریکا عزم خود را جزم نموده تا ایران به‌عنوان یک کشور شیعی از برتری استراتژیک و ایدئولوژیک در منطقه برخوردار نباشد و همواره نسبت به اجرای اقدامات خصمانه جهت تضعیف جمهوری اسلامی ایران مبادرت می‌ورزند. تهدیدات نظامی ناشی از اقدامات امارات علیه جمهوری اسلامی ایران به شرح ذیل است:

۹-۲-۱) تلاش جهت موازنه‌سازی قدرت نظامی هم‌تراز با جمهوری اسلامی ایران:

امارات متحده عربی همواره و به‌ویژه در طول یک دهه گذشته در تلاش بوده نسبت به موازنه نظامی با جمهوری اسلامی ایران اقدام نماید و با توسعه قدرت هوایی و پدافندی، ایجاد سامانه‌های کنترل و فرماندهی، سامانه‌های اطلاعاتی و... در این راستا گام نهاده است.

۹-۲-۲) افزایش بودجه نظامی امارات: بودجه نظامی امارات طی یک دهه گذشته همواره

روند صعودی قابل توجهی داشته است که افزایش بودجه نظامی در راستای اخذ آمادگی بیشتر برای مقابله با جمهوری اسلامی ایران بوده که تهدیدی جدی علیه جمهوری اسلامی ایران قلمداد می‌گردد.

۹-۲-۳) تهدیدات هوایی امارات علیه ج.ا.ایران: نیروی هوایی در سازمان نیروهای مسلح هر

کشور به‌عنوان یک نیروی راهبردی مطرح است که در صورت برخورداری از سطح توانمندی بالا می‌تواند نقش مؤثری در برتری یک کشور در نبرد متعارف داشته باشد. امارات متحده عربی طی یک دهه گذشته توجه ویژه‌ای به نوسازی نیروی هوایی خود نموده و با پشتیبانی کشورهای غربی به‌ویژه آمریکا، انگلستان و فرانسه موفق به خرید هواپیماهای جنگنده و ترابری راهبردی پیشرفته شده است (Cordesman, 2014: 75). این موضوع با توجه به خصومت این کشور علیه جمهوری اسلامی ایران، به‌عنوان یک تهدید بالقوه مطرح می‌گردد. درخواست امارات جهت خرید هواپیماهای پیشرفته F.35، حاکی از تداوم راهبرد امارات در تقویت نیروی هوایی این کشور است.

۴-۲-۹) واگذاری پایگاه‌های نظامی به کشورهای غربی: امارات متحده همگام با سایر کشورهای حوزه جنوبی خلیج فارس برای اثبات وفاداری خود به کشورهای غربی، طی چند ساله گذشته نسبت به واگذاری پایگاه‌های نظامی به کشورهای غربی به‌ویژه آمریکا اقدام نموده که این موضوع از چند جهت امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران را تهدید می‌نماید:

- نخست آنکه نفس حضور نیروهای نظامی بیگانه در مجاورت مرزهای جمهوری اسلامی ایران حساسیت‌زا بوده و تهدید کننده امنیت ملی کشور است؛

- دوم آنکه از بومی شدن امنیت در منطقه خلیج فارس که همواره مورد تأکید ایران است، جلوگیری می‌نماید؛

- سوم آنکه احتمال بروز تنش در منطقه را افزایش می‌دهد.

۵-۲-۹) شرکت در مأموریت‌های بین‌المللی و کسب هویت برپایه نقش: امارات با خرید تسلیحات مدرن نظامی طی یک دهه گذشته به نوعی احساس قدرت نموده و با اتکا به این تجهیزات و کشورهای غربی خواستار تأثیرگذاری در مسایل بین‌المللی و مأموریت‌های نیروهای ائتلاف است. حضور امارات در مأموریت‌های بین‌المللی دوربرد همانند مأموریت لیبی، از چند جهت امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران را تهدید می‌نماید. نخست آنکه نشان می‌دهد این کشور در حال تمرین اجرای مأموریت‌های نظامی در نقاط دور با مشارکت کشورهای غربی است و دوم آنکه این امر حاکی از احساس قدرت و توانمندی امارات بوده که پیش از این چنین روحیه‌ای در نیروهای مسلح کشورهای کوچک شورای همکاری خلیج فارس نبود.

۶-۲-۹) گسترش مسابقه تسلیحاتی و تحمیل هزینه‌های اقتصادی: آنچه مسلم است افزایش تسلیحات در هر منطقه امکان بالقوه جنگ را بالا می‌برد. کشورها هزینه زیادی برای بالا بردن توان دفاعی و

انباشت زرادخانه‌های خود می‌پذیرند و بار مضاعفی بر نام سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشورها تحمیل می‌کنند (غریاق‌زندی، ۱۳۹۱: ۷۳). این وضعیت در منطقه خلیج فارس و بین کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس به وضوح مشاهده می‌شود که هر کشوری با اتکا به درآمدهای سرشار نفتی تلاش می‌نماید نسبت به نوسازی نیروهای مسلح و خرید تجهیزات نظامی پیشرفته افزون بر نیاز ملی اقدام نماید. این امر باعث ایجاد نوعی حس قدرت در این کشورها شده و زمینه بروز درگیری‌های احتمالی نظامی را افزایش می‌دهد؛ کما اینکه سابقه تاریخی نیز نشان داده کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس در صورت هرگونه تشدید مناقشه احتمالی با جمهوری اسلامی ایران، با تحریک آمریکا و رژیم صهیونیستی چشم بر روی همه ملاحظات سیاسی، ایدئولوژیک و منطقه‌ای بسته و به اقدام نظامی روی می‌آورند.

۷-۲-۹) **عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی علیه ایران:** عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی و همگرایی اهداف و ایدئولوژی دو رژیم علیه جمهوری اسلامی ایران، احتمال تشکیل ائتلاف ضدایرانی با مشارکت کشورهای عربستان و بحرین می‌رود. در این صورت، همکاری گسترده و همه‌جانبه نظامی، امنیتی، اطلاعاتی و سیاسی بین اعضای این ائتلاف شکل گرفته و ضمن زمینه‌سازی حضور نظامی رژیم صهیونیستی در منطقه خلیج فارس و در جوار مرزهای ج.ا.ایران، امنیت ملی ج.ا.ایران را به شدت تهدید و احتمال بروز هرگونه درگیری نظامی را متصور می‌سازد.

نتیجه‌گیری

بررسی عوامل داخلی و خارجی (نقاط ضعف، قوت، تهدیدات و فرصت‌ها) امارات متحده عربی در قالب ماتریس SWOT با استفاده از شناخت پژوهشگر نسبت به امارات و بهره‌گیری از نظرات نخبگان فعال در حوزه خلیج فارس، حاکی از اتخاذ استراتژی تهاجمی از سوی حکام امارات متحده عربی در منطقه است. استراتژی تهاجمی به این معنی است که امارات خواستار توسعه نفوذ خود در منطقه و ایفای نقش بیشتر از هویت و جایگاه واقعی خود در عرصه منطقه و نظام بین‌الملل است؛ لذا با عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی، نسبت به معامله سرنوشت فلسطین می‌خواهد ضمن حذف یکی از موانع ترقی، مانع را به فرصتی مضاعف جهت پیشرفت و توسعه تبدیل نماید. امارات در راستای موازنه‌سازی با قدرت نظامی جمهوری اسلامی ایران در منطقه خلیج فارس، نسبت به توسعه قابل توجه فعالیت‌های نظامی خود مبادرت نموده و با تخصیص بودجه‌های کلان، خرید تجهیزات مدرن نظامی و همچنین واگذاری دائمی پایگاه‌های

نظامی به نیروهای فرامنطقه‌ای و استمداد از آن‌ها برای ادامه حضور در منطقه خلیج فارس، امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران را در ابعاد نظامی، سیاسی و اقتصادی تهدید نموده و به ایجاد جو بی‌اعتمادی بین طرفین انجامیده است. این، سرانجام روابط دو کشور را به‌طور قابل توجهی کاهش و به سمت خصومت (از سوی امارات) سوق می‌دهد. این امر حاکی از موفقیت سیاست‌های آمریکا در خلیج فارس مبنی بر ایجاد اختلاف بین کشورهای عربی با جمهوری اسلامی ایران است. تجهیز امارات به تجهیزات پیشرفته نظامی از یک سو و سرسپردگی این کشور به کشورهای غربی و رژیم صهیونیستی و ارائه همه‌گونه خدمات پشتیبانی و لجستیکی به آن‌ها از سوی دیگر، همواره این خطر را مطرح می‌نماید که در صورت بروز هرگونه بحران منطقه‌ای علیه جمهوری اسلامی ایران، امارات به‌صورت مستقیم و یا غیرمستقیم و آشکار یا پنهان علیه ایران فعالیت خواهد نمود. پیشنهادهای ذیل در راستای کاهش تهدیدات امنیتی جمهوری اسلامی ایران قابل طرح است:

- تنش‌زدایی و تقویت روابط سیاسی با کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس با محوریت عربستان سعودی؛

- افزایش قدرت بازدارندگی جمهوری اسلامی ایران از طریق برگزاری رزمایش‌های نظامی؛

- افزایش قدرت بازدارندگی جمهوری اسلامی ایران از طریق تولید و خرید تجهیزات مدرن نظامی؛

- اتخاذ راهبرد دفاع غیر تحریک‌آمیز توسط جمهوری اسلامی ایران؛

- توسعه برگزاری رزمایش‌های مشترک با چین و روسیه در خلیج فارس؛

- تقویت روابط سازنده با کشورهای غیرمتخاصم؛

- تلاش برای اعمال سیاست بومی‌سازی امنیت در منطقه خلیج فارس.

کتابنامه

- افتخاری، اصغر (۱۳۸۱). مراحل بنیادین اندیشه در مطالعات امنیت ملی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- تاجیک، محمدرضا (۱۳۸۱). مقدمه‌ای بر استراتژی‌های امنیت ملی، جلد اول، رهیافت‌ها و راهبردها، تهران: مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری.
- دوثرتی، جیمز و رابرت فالتزگراف (۱۳۸۸). نظریه‌های متعارض در روابط بین‌الملل، ترجمه وحید بزرگی و علیرضا طیب، تهران: قومس.
- دیپلماسی ایرانی (۱۳۹۳). «اتلاف جدید اعراب و اسرائیل علیه ایران»، دسترسی <http://www.irdiplomacy.ir/fa/page/1941817/> ۹۳/۱۰/۲۲.
- عبداله‌خانی، علی (۱۳۸۶). تهدیدات امنیت ملی (شناخت و روش)، تهران: ابرار معاصر.
- غریاق زندی، داوود (۱۳۹۱). «دفاع غیرتحریک‌آمیز: راهبرد ج.ا.ایران برای کاهش معمای امنیتی غرب آسیا»، فصلنامه مطالعات راهبردی، سال ۱۵، شماره ۳.
- قوام، سیدعلی‌العلی (۱۳۹۰). روابط بین‌الملل: نظریه‌ها و رویکردها، تهران: سمت.
- کریمی‌مله، علی، اکبر بابایی و کاوه امیرخانی (۱۳۸۹). «تهدیدات سیاسی امنیت ملی از دیدگاه امام خمینی (ره)»، فصلنامه مطالعات راهبردی، سال ۱۳، شماره ۳.
- لیتل، ریچارد (۱۳۸۹). تحول در نظریه‌های موازنه قوا، ترجمه غلامعلی چگنی‌زاده، تهران: ابرار معاصر.
- مردی، غلامعلی (۱۳۹۲). روابط امنیتی - استراتژیکی آمریکا و کشورهای عربی حوزه خلیج فارس (۲۰۰۱-۲۰۱۰)، تهران: مرکز آموزشی و پژوهشی سپهد صیاد شیرازی.
- مورگنتا، هانس، جی. (۱۳۸۹). سیاست میان ملت‌ها، ترجمه حمیرا مشیرزاده، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.
- میرشاه‌ولایتی، فرزانه و لیلا امیرخانی (۱۳۸۸). وضعیت دفاعی و امنیتی امارات متحده عربی، تهران: مؤسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی.
- Cordesman, Anthony, H. (2014) *Evolving Threats and Strategic Partnership in the Gulf*, CSIS, available at http://csis.org/files/publication/140501_Evolving_Threats_in_the_Gulf_revised.pdf, Retrieved at 93/08/03.
- Cordesman, Anthony, H. (2014). *GCC-Iran: Operational Analysis of Air, SAM and TBM forces*, CSIS, available at: http://csis.org/files/publication/090819_GCC_Iran_AirPower.pdf, Retrieved at 93/07/02

- Cordesman, Anthony, H. (2014)Improving the US-GCC Security Partnership Planning for the Future, CSIS, available at: http://csis.org/files/publication/140411_Improving_US-GCC_Security_Partnership.pdf, Retrieved at 93/09/08
- Cordesman, Anthony, H. (2012)MOVING TOWARDS UNITY, EXPANDING THE ROLE OF THE GCC IN GULF SECURITY, CSIS, available at:[http://csis.org/files/publication/121224_GCC and New Challenges Gulf Security.pdf](http://csis.org/files/publication/121224_GCC_and_New_Challenges_Gulf_Security.pdf), Retrieved at93/08/12
- Cordesman, Anthony, H. (2012)THE GULF MILITARY BALANCE IN 2012, CSIS, available at http://csis.org/files/media/csis/pubs/060728_gulf_oman.pdf, Retrieved at 93/09/2
- Cordesman, Anthony, R. Al-Rodhan, Khalid (2006). The Gulf Military Forces in an Era of Asymmetric War Bahrain, csis, available at http://csis.org/files/media/csis/pubs/060728_gulf_bahrain.pdf, retrieved at 93/10/16.
- Cordesman, Anthony, H. (2006) The Gulf Military Forces in an Era of AsymmetricWar United Arab Emirates, CSIS, 2006, available at http://csis.org/files/media/csis/pubs/060728_gulf_uae.pdf, retrieved at 93/09/25.
- Cordesman,Anthony, H. (2006)The Gulf Military Forces in an Era of AsymmetricWar Kuwait, CSIS, available at http://csis.org/files/media/csis/pubs/060728_gulf_kuwait.pdf, Retrieved at 93/09/17
- Cordesman, Anthony, H. (2006)The Gulf Military Forces in an Era of AsymmetricWar Saudi Arabia, CSIS, available at http://csis.org/files/media/csis/pubs/060728_gulf_saudi.pdfRetrieved at 93/07/23
- Mearsheimer, J. (2001).The Tragedy of Great Power: New York: WW.Norton.
- No name (2012). GCC forces in military exercises, the national, available at <http://www.thenational.ae/news/uae-news/gcc-forces-in-military-exercises>, Retrieved at 93/10/17
- No name (2014). GCC Naval Group to Focus on Coastal Threats, defense news, available at <http://archive.defensenews.com/article/20141018/DEFREG04/310180027/GCC-Naval-Group-Focus-Coastal-Threats>, Retrieved at 93/10/-No name (2014). IDEX 2015, IDEX, available at <http://www.idexuae.ae/>,Retrieved at 93/10/18
- No name (2014). GCC Still Struggling to Develop Integrated Air Defense, defensenews, available at <http://archive.defensenews.com/article/20140501/DEFREG04/305010020/GCC-Still-Struggling-Develop-Integrated-Air-Defense>, Retrieved at 93/10/18-

- No name (2014). INSS, available at <http://www.inss.org.il>, Retrieved at 93/08/14
- No name (2011). Istanbul Cooperation Initiative (ICI) NATO. INT, 2011, available at http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_58787.htm, Retrieved at 93/10/19
- No name (2014). Military Budget, available at <http://militarybudget.org/kuwait/>, retrieved at 93/09/16.
- No name (2011). Small air force with a big reputation, arabianaerospace, available at <http://www.arabianaerospace.aero/small-air-force-with-a-big-reputation.html>, retrieved at 99/12/02.
- No name (2014). GCC to set up regional police force based in Abu Dhabi, thenational, available at <http://www.thenational.ae/world/gcc/gcc-to-set-up-regional-police-force-based-in-abu-dhabi>, Retrieved at 93/10/18
- RUSI (2019). United Arab Emirates, available at <https://drones.rusi.org/countries/united-arab-emirates/>, retrieved at 99/12/06.
- Waltz, keneth (1979). Theory of International Politics: New York: Random House.